

Asia: VN/8915/2024

Lausuntopyyntö arviomuistiosta: Työvoimapalveluiden palveluprosessin uudistustarpeet ja yksityisen työväilyksen mahdollisuus saada tietoja työnhakijasta

Lausunnonantajan lausunto

Työtarjousten velvoittavuuden lisääminen

Velvoittavien työtarjousten tekeminen heti työnhakijaksi rekisteröitymisestä lukien on kannatettava ehdotus. Myös niiden voimakas lisääminen on kannatettavaa - onhan kyseessä työvoimaviranomainen, jonka pääasiallisena tehtävänä lienee työn tarjoaminen. Harkintaa, millaiselle asiakaskohderyhmälle ja millaisella syklillä työtarjouksia lähetetään, voitaneen edelleen käyttää. Osa työnhakijoista on osa-aikatyössä siitä syystä, että heidän työ- ja toimintakykynsä on alentunut vamman, sairauden tai sosiaalisten syiden vuoksi. He eivät välttämättä yksinkertaisesti kykene fyysisen tai henkisen rajoitteen vuoksi kokoaikatyöhön, saati kahteen osa-aikatyöhön. Tästä syystä emme kannata, että työnhakijan työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä käytettäisiin velvoittavia työtarjouksia ohjaamaan osa-aikaista työtä tekeviä kokoaikaiseen työhön.

Työvoimaviranomaisen kirjallisesta muistutuksesta luopuminen

Kannatamme nykymallisen muistutuksen poistamista. Sen sijaan muistutus, joka tulisi asiakkaalle etukäteen automaattisesti esimerkiksi vuorokautta ennen sovittua työnhakukeskustelua, olisi hyvinkin tervetullut. Näinhän esimerkiksi terveydenhuollossa toimitaan. Ennakollinen toimiminen karsisi turhia unohduksia pois, eivätkä asiakkaan palveluprosessit myöskään pitkittyisi.

Nuoret ja velvollisuus hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden edellytyksenä

Ehdotus, jossa työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että koulutukseen hakuvelvollisuutta voisi täyttää muullakin opiskelupaikkojen hakemisella kuin tutkintotavoitteisia opiskelupaikkoja hakemalla on kannatettava muutos. Erilaiset oppijat ja erityisnuoret tarvitsevat erilaisia oppimisympäristöjä ja yksilöllisiä koulutuspolkuja työelämään siirtymiseksi. Kaikki eivät kykene tutkintotavoitteiseen opiskeluun, vaan opinnoissa tarvitaan paljon yksilöllistä tukea ja apua. Osa nuorista oppii myös parhaiten käytännön työssä.

Palveluprosessin uudistaminen (ml. työnhakuvelvollisuus)

Aidosti asiakkaan palvelutarpeeseen perustuva prosessi palvelee erityisesti heikommassa työmarkkina-asemassa olevia asiakkaita, joilla on usein myös sosiaali- ja terveystalvelujen tarve. Tällä hetkellä palveluprosessi on liian määrämuotoinen, eikä se anna TE-asiantuntijalle ja sosiaaliohjaajalle riittävästi aikaa eikä harkintaa asiakkaalle tarjottavien palvelujen osalta. Lisäksi määrämuotoinen prosessi on liian kategorinen, jolloin resurssia kuluu tarpeettoman paljon niille asiakkaille, jotka työllistyisivät ilman intensiivisempää palvelua. Kolmen kuukauden välein tehtäviin suunnitelmiin kaivataan ehdottomasti lisää TE-asiantuntijan ja sosiaaliohjaajan harkintamahdollisuutta. Asiakas saattaa odottaa jonkin palvelun, esimerkiksi Kela-kuntoutuksen, sairausloman tai eläkkeen alkamista, jolloin asiakkaan tilanteen etenemiseen ei välttämättä vaadita välitarkistuksia. Toisaalta asiakkaaseen on joissakin tilanteissa tarpeen pitää tiiviimpää yhteyttä. Palveluprosessin tulisi olla joustavampi, ei määrämuotoisiin aikarajoihin sidottu.

Asiakkaille, jotka tarvitsevat runsaasti tukea työnhakuunsa, eikä työllistyminen itsenäisen työnhaun avulla olisi todennäköistä, täydentäviä työnhakukeskusteluja tulisi järjestää nykyistä vastaavasti ja työnhakuvelvollisuus tulisi asettaa huomattavasti alennettuna tai jättää kokonaan asettamatta. Heikossa työmarkkina-asemassa olevien asiakkaiden osalta tämä ehdotus on hyvä liittyen työnhakuvelvollisuuksien asettamiseen. Esimerkiksi jos asiakas kykenee vain kuntouttavaan työtoimintaan, on velvollisuuden asettaminen usein täysin mahdotonta. Lainsäädäntö on ristiriidassa kuntouttavan työtoiminnan ja työnhakuvelvollisuuden kanssa.

Digitalisaation hyödyntäminen niille asiakkaille, jotka työllistyvät ilman raskaita palveluita, vapauttaisi resurssia vaikeasti työllistyvien palveluprosessiin. Tällä hetkellä TYP-palvelussa asiakasmääriä on pidetty samalla tasolla kuin TE-toimiston muissa asiakaspalveluryhmissä. Resursoinnissa ei ole huomioitu asiakkaita, jotka tarvitsevat vahvempaa tukea työnhakuun sekä monimutkaisen sosiaalisen ja terveydellisen tilanteen selvittelyyn. Uudistuksessa tulee korostaa palveluprosessin yksilöllisyyttä.

Yksityisen työväilyksen mahdollisuus saada tietoja työnhakijoista

Toivottavasti valmistelussa otetaan huomioon se, että työnhakuprofiileita tullee julkaisemaan hyvin heterogeeninen joukko työnhakijoita. Onko tarkoituksena, että työvoimaviranomainen tarkistaa työnhakijan profiilin ennen julkaisua? Mikäli työnhakuprofiili julkaistaan automaattisesti ilman ennakkotarkistusta, uudistus ei ole kannatettava. Työnhakuprofiilin julkaisemiseen täytyy saada joustoa työvoimaviranomaisen ja työnhakijan yhteisen harkinnan pohjalta. On harkittava tarkkaan, edesauttaako profiilin julkaiseminen aidosti työnhakijan työllistymistä, mikäli kyseessä on vaikeasti työllistytävä henkilö, jolla on puutteellinen koulutus- ja työhistoria.

Yleinen palaute / Muut muistion kohdat

Suhtaudumme tällä hetkellä hieman epäroivästi segmentointityökaluun. Vaikka heikossa työmarkkina-asemassa olevat asiakkaat tunnistetaan, saatetaan asiakkaita yli- tai alipalvelua edelleen, kun asiakkaat kategorisoidaan tietyn palvelun asiakkuuteen. Segmentoinnista huolimatta asiakkaan palveluprosessin tulee edelleen olla yksiköllinen: ei sama kaikille. Muistiossa mainitaan myös työnhakijan työttömyysturva-asian ratkaiseminen automaattisesti. Digitalisaation lisääminen

työttömyysturva-asioissa on kannatettava uudistus, mikäli sillä saadaan aidosti kevennettyä palveluprosessia.

Holm-Richardson Niina
Kymsote (Kymenlaakson sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä) -
Kymenlaakson hyvinvointialue, Työelämäpalvelut